

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра соціальної роботи та реабілітації

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

Шинкарук В.Д.

“ 3 ” 06 2019 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

На засідання кафедри соціальної роботи та
реабілітації

Протокол № 11 від 30.05.2019р.

Вікторова Л.В.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНА РОБОТА У СФЕРІ ДОЗВІЛЛЯ

напрямок підготовки _____ «Професійна освіта»

Факультет _____ Гуманітарно-педагогічний

Розробник _____ к.п.н. Власенко К.О.

Київ - 2019

Опис навчальної дисципліни
«Соціальна робота у сфері дозвілля»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітньо-кваліфікаційний рівень	ОКР «Бакалавр»	
Напрямок підготовки	«Професійна освіта»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	2	
Курсова робота	-	
Форма контролю	Залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	
Рік підготовки	3	
Семестр	5	
Лекційні заняття	30 год.	
Практичні, семінарські заняття	30 год.	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	120 год.	
Індивідуальні завдання	-	
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних	4 год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Соціальна робота у сфері дозвілля» є ознайомлення з теоретичними основами організації роботи у сфері дозвілля, проектування та проведення різних форм організації дозвілля, формування принципово нового підходу до культурно-дозвілдової діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Соціальна робота у сфері дозвілля» є ознайомлення студентів з такими поняттями як «дозвілля», «вільний час», «сфера дозвілля», «культурно-дозвілдова діяльність»; забезпечення студентів спеціальними знаннями теорії і практики дозвілля, вміннями та навичками практичної роботи з проектування та проведення різних форм організації дозвілля; опанування теоретичними основами та методикою організації дозвілдової діяльності, що дасть можливість осмислити зміст, форми, методи і засоби її педагогічної організації з педагогічним застосуванням у професійній діяльності; засвоєння основних технологій організації роботи у сфері дозвілля.

У результаті вивчення дисципліни «Соціальна робота у сфері дозвілля» студент має **знати**:

- нормативно-правову документацію організації роботи у сфері дозвілля;
- розвиток педагогічного дозвілля;
- предмет, принципи, чинники, аксіологію та інфраструктуру педагогіки дозвілля;
- методика соціальної роботи у процесі організації групової і масової дозвілдової діяльності, зокрема свят, ігор тощо;
- ретроспективу вітчизняної та зарубіжної дозвілдової діяльності;
- функції соціального педагога як організатора дозвілля;
- сутність відпочинку та дозвілля;
- сутність ігрової форми дозвілдової діяльності;
- сутність родинного дозвілля;
- сутність сценарної роботи;
- специфіку методики організації дозвілдової діяльності у загальноосвітніх навчальних закладах, у позашкільних навчальних

закладах, у дитячих будинках, в інтернатних закладах, у закладах охорони здоров'я;

- специфіку організації дозвіллевої діяльності з дітьми із обмеженими можливостями, з дітьми-сиротами, з дітьми з неблагополучних сімей;
- сутність інновацій та технологій ефективної роботи у сфері дозвілля.

вміти :

- аналізувати дозвіллеву діяльність, здійснювати цілеспрямовану, планомірну та систематичну її організацію шляхом піднесення її на вищий рівень розвитку;
- встановлювати і пояснювати взаємозв'язок дозвіллевої діяльності з педагогічною дійсністю;
- творчо використовувати здобуті знання у практиці соціальної роботи у сфері дозвілля;
- розробляти програми організації вільного часу різних груп населення та сценарії проведення відповідних заходів.
- добирати адекватні форми і методи організації роботи у сфері дозвілля;
- розробляти тематику бесід з учнями для популяризації української культури і мистецтва;
- керувати процесом використання принципів та рекомендацій організації роботи у сфері дозвілля;
- володіти методиками організації групової, масової дозвіллевої діяльності, дозвілля підлітків та родинного дозвілля.

Компетентностями, якими повинен володіти здобувач після вивчення дисципліни є:

- уміння працювати у колективі та команді.
- здатність працювати самостійно і автономно, виявляючи ініціативу та підприємливість.
- здатність діяти з позицій соціальної відповідальності, усвідомлювати необхідність сталого розвитку суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України, займати активну громадську позицію.
- здатність до творчої діяльності та системного мислення.
- здатність налагоджувати контакт у спілкуванні зі студентами, батьками (особами, які їх замінюють), колегами.
- здатність розробляти та реалізовувати стратегії, тактики і техніки взаємодії з людьми, заснованих на конкретних критеріях для оцінювання

навчальних досягнень, організувати спільну діяльність для досягнення суспільно значимих цілей, орієнтованих на прогрес.

- здатність застосовувати основні теорії та методології у навчальній та практичній педагогічній діяльності.

3. Структура навчальної дисципліни «Соціальна робота у сфері дозвілля»

№ п/п	Назва теми	Лекційні заняття (год)	Практичні (семінарські, лабораторні) заняття (год)	Самостійна робота студентів (год)
Змістовий модуль I. Теоретичні основи організації роботи у сфері дозвілля				
1.1	Предмет педагогіки дозвілля	2	2	8
1.2	Ретроспектива організації дозвілля	2	2	8
1.3	Основні принципи педагогіки дозвілля	2	2	8
1.4	Провідні чинники, що визначають характер потреб людини у сфері дозвілля	2	2	8
1.5	Соціальна інфраструктура дозвілля	2	2	8
1.6	Світова інфраструктура дозвілля	2	2	8
	Всього за модуль I.	12	12	48
Змістовий модуль II. Методика організації соціальної роботи у сфері дозвілля				
2.1	Основи сценарної роботи	2	2	8
2.2	Функції соціального педагога як організатора дозвілля	2	2	8
2.3	Форми організації роботи у сфері дозвілля	2	2	8
2.4	Методика організації групової дозвіллевої діяльності	2	2	8
2.5	Організація дозвілля підлітків	2	2	8
2.6	Методика організації масової дозвіллевої діяльності	2	2	8
2.7	Організація родинного дозвілля	2	2	8
2.8	Ігрові технології у структурі дозвілля	2	2	8
2.9	Релігійні свята й обряди у структурі дозвілля	2	2	8
	Всього за модуль II.	18	18	72
Всього 180 год.		30	30	120

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет педагогіки дозвілля	2
2	Ретроспектива організації дозвілля	2
3	Основні принципи педагогіки дозвілля	2
4	Провідні чинники, що визначають характер потреб людини у сфері дозвілля	2
5	Соціальна інфраструктура дозвілля	2
6	Світова інфраструктура дозвілля	2
7	Основи сценарної роботи	2
8	Функції соціального педагога як організатора дозвілля	2
9	Форми організації роботи у сфері дозвілля	2
10	Методика організації групової дозвіллевої діяльності	2
11	Організація дозвілля підлітків	2
12	Методика організації масової дозвіллевої діяльності	2
13	Організація родинного дозвілля	2
14	Ігрові технології у структурі дозвілля	2
15	Релігійні свята й обряди у структурі дозвілля	2

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено робочим навчальним планом	-

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено робочим навчальним планом	

3.	За місцем розповсюдження реклами	В) бізнесова, соціальна, релігійна, політична
4.	За цілями рекламування	Г) інформативна, умовляльна, нагадувальна, інформаційна.

24. Подіть ці терміни з їх тлумаченнями:

1.	Панно	А) Вид декоративно-прикладного мистецтва, аплікація, колаж з рослинних матеріалів;
2.	Орігамі	Б) Мистецтво створення моделей різних предметів, птахів, тварин, квітів шляхом згинання аркуша паперу;
3.	Флористика	В) Витвір образотворчого мистецтва, що застосовується для постійного або тимчасового заповнення окремої ділянки стіни;
4.	Філателія	Г) Колекціонування та вивчення поштових знаків (марок, етикеток, ярликів тощо).

25. Знайдіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями:

1. Предмет педагогіки дозвілля	А. Перехід внутрішніх психологічних актів у конкретні зовнішні дії та вчинки в процесі активної взаємодії особистості з навколишнім середовищем.
2. Екстеріоризація дозвільної діяльності	Б. Відпочинок та відновлення сил у вільний від трудової (навчальної) діяльності час
3. Дозвілля	В. Цілеспрямований, планомірний і систематичний виховний процес організації дозвільної діяльності і піднесення її на вищий рівень розвитку

26. Назвіть три принципи, на яких базується скаутський рух:

1. «Обов'язок перед іншими», «Обов'язок перед батьківщиною», «Обов'язок перед собою»;
2. «Обов'язок перед вірою», «Обов'язок перед іншими», «Обов'язок перед собою».
3. «Обов'язок перед Богом», «Обов'язок перед іншими», «Обов'язок перед собою».

27. Класифікуйте форми дозвільної діяльності:

1) За змістом	А) безпосередні, опосередковані;
2) За характером	Б) пізнавальні, розважальні;
3) За спрямованістю контактів	В) пасивні, активні.

28. Назвіть основні чинники, які впливають на вибір потреб у сфері дозвілля:

1) Стать, соціальний стан, вік;	3) Вік, стать, національні традиції.
2) Вік, соціальний стан, національні традиції;	

29. Вкажіть вірні визначення:

1) Традиції	А) складова частина звичаю, тієї чи іншої традиційної діяльності підкоряє поведінку і дії людей єдиному емоційному настрою на основі якого розум і почуття, раціональні й емоційні спонукання та дії людей зливаються, спрямовуються в єдине русло.;
2) Звичаї	Б) міцно усталені, успадковані від попередніх поколінь і підтримувані суспільною думкою форми поведінки людей та їхніх взаємин або принципи, за якими розвивається загальнолюдська культура;
3) Обряди	В) найдавніша форма збереження і передачі від покоління до покоління стандартних дій і поведінки людей у певних типових обставинах і конкретних ситуаціях..

30. Вкажіть вірні визначення:

1) Спільність діяльності	А) Це цілеспрямована організація дозвіллевої діяльності, планомірне переведення її на вищий рівень;
2) Педагогічний процес у сфері дозвіллевої діяльності	Б) Це взаємодія, у процесі якої люди знаходяться у певних стосунках взаємної залежності і взаємної відповідальності;
3) Масові свята	В) Це комплекс культурних та мистецьких заходів, для яких характерна масштабність дії.

8. Методи навчання

Успіх навчання загалом залежить від внутрішньої активності студентів, від характеру їхньої діяльності, то саме характер діяльності, ступінь самостійності та творчості мають бути важливими критеріями у виборі методу.

Пояснювально-ілюстративний метод. Студенти здобувають знання, слухаючи розповідь, лекцію, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник у «готовому» вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення. Такий метод якнайширше застосовують для передавання значного масиву інформації. Його можна використовувати для викладення й засвоєння фактів, підходів, оцінок, висновків.

Репродуктивний метод. Ідеться про застосування вивченого на основі зразка або правила. Діяльність тих, кого навчають, є алгоритмічною, тобто відповідає інструкціям, розпорядженням, правилам – в аналогічних до представленого зразка ситуаціях.

Метод проблемного викладення. Використовуючи будь-які джерела й засоби, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання. Студенти стають ніби свідками і співучасниками наукового пошуку.

Частково-пошуковий, або евристичний метод. Його суть – в організації активного пошуку розв'язання висунутих педагогом (чи самостійно сформульованих) пізнавальних завдань або під керівництвом педагога, або на основі евристичних програм і вказівок. Процес мислення набуває продуктивного характеру, але його поетапно скеровує й контролює педагог або самі студенти на основі роботи над програмами (зокрема й комп'ютерними) та з навчальними посібниками. Такий метод, один з різновидів якого є евристична бесіда, перевіреним способом активізації мислення, спонукування до пізнання.

Дослідницький метод. Після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усних або письмових пояснень ті, кого навчають, самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження та виконують інші пошукові дії. Ініціатива, самостійність, творчий пошук виявляються в

дослідницькій діяльності найповніше. Методи навчальної роботи безпосередньо переходять у методи, які імітують, а іноді й реалізують науковий пошук.

9. Форми контролю

Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) з дисципліни здійснюють згідно з кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 70 балів, і рейтингу з атестації (екзамену) – 30 балів.

Критерії оцінки рівня знань на лабораторних, семінарських та практичних заняттях. На лабораторних заняттях кожен студент з кожної теми виконує індивідуальні завдання. Рівень знань оцінюється: “відмінно” – студент дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично вірні відповіді не менш ніж на 90% запитань, рішення задач та лабораторні вправи вірні, демонструє знання підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформляє завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу; “добре” – коли студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій і розрахунків, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу; “задовільно” – коли студент дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань, або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність; “незадовільно з можливістю повторного складання” – коли студент дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки. Має неповний конспект лекцій.

Підсумкова (загальна оцінка) курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєності теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання лабораторних досліджень. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за змістовні модулі. Остаточна оцінка рівня знань складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 70 балів, і рейтингу з атестації (іспиту) – 30 балів.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль		Рейтинг з навчальної роботи $R_{нр}$	Рейтинг з додаткової роботи $R_{др}$	Рейтинг штрафний $R_{штр}$	Підсумкова атестація (екзамен чи залік)	Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2					
0-100	0-100	0-70	0-20	0-5	0-30	0-100

Примітки. 1. Відповідно до «Положення про кредитно-модульну систему навчання в НУБіП України», затвердженого ректором університету 03.04.2009 р., рейтинг студента з навчальної роботи $R_{нр}$ стосовно вивчення певної дисципліни визначається за формулою

$$R_{нр} = \frac{0,7 \cdot (R_{(1)ЗМ} \cdot K_{(1)ЗМ} + \dots + R_{(n)ЗМ} \cdot K_{(n)ЗМ})}{K_{дис}} + R_{др} - R_{штр},$$

де $R_{(1)ЗМ}, \dots, R_{(n)ЗМ}$ – рейтингові оцінки змістових модулів за 100-бальною шкалою;

n – кількість змістових модулів;

$K_{(1)ЗМ}, \dots, K_{(n)ЗМ}$ – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для відповідного змістового модуля;

$K_{дис} = K_{(1)ЗМ} + \dots + K_{(n)ЗМ}$ – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі;

$R_{др}$ – рейтинг з додаткової роботи;

$R_{штр}$ – рейтинг штрафний.

Наведену формулу можна спростити, якщо прийняти $K_{(1)ЗМ} = \dots = K_{(n)ЗМ}$. Тоді вона буде мати вигляд

$$R_{нр} = \frac{0,7 \cdot (R_{(1)ЗМ} + \dots + R_{(n)ЗМ})}{n} + R_{др} - R_{штр} \cdot n$$

Рейтинг з додаткової роботи $R_{др}$ додається до $R_{нр}$ і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається студентам рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня знань студентів з дисципліни.

Рейтинг штрафний $R_{штр}$ не перевищує 5 балів і віднімається від $R_{нр}$. Він визначається лектором і вводиться рішенням кафедри для студентів, які матеріал змістового модуля засвоїли невчасно, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

2. Згідно із зазначеним Положенням *підготовка і захист курсового проекту (роботи)* оцінюється за 100 бальною шкалою і далі переводиться в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка національна	Оцінка ECTS	Визначення оцінки ECTS	Рейтинг студента, бали
Відмінно	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82 - 89
	C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74 - 81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64 – 73
	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60 - 63

11. Методичне забезпечення

Науково-методичне забезпечення навчального процесу передбачає: державні стандарти освіти, навчальні плани, навчальні програми з усіх нормативних і вибіркових навчальних дисциплін; програми навчальної, виробничої та інших видів практик; підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних і лабораторних занять; індивідуальні навчально-дослідні завдання; контрольні роботи; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів.

12. Рекомендована література

Основна література

1. Виховання – це мистецтво. – Кіровоград: Центрально-Українське видавництво, 2003.
2. Воловик А. Педагогіка дозвілля: підручник / Воловик А., Воловик В. – Харків, 1991.
3. Савченко А. М. История культурно-просветительской работы: курс лекций / Савченко А. М. – М., 1991.
4. Соціальна робота: технологічний аспект: навчальний посібник / За ред. проф. А. Й. Капської. – К. : Центр навчальної літератури, 2004.

Додаткова література

1. Бовкун В. В. Образ жизни современной молодежи: тенденции, проблемы, перспективы / Бовкун В. В. – М., 1997.
2. Буданова Г. Свободное время: за и против подростков / Буданова Г. // Воспитание школьников. – 1996. - №1. – С.17-22.
3. Вербицький В. В. Шляхи залучення школярів до позашкільної юнатської роботи / Вербицький В. В. // Початкова школа. – 1995. – № 1. – С. 30-32.
4. Воропай О. Звичай нашого народу: етнографічний нарис / Воропай О. Т.1 –2. – К.: Оберіг, 1991.
5. Герасименко Л. П. Педагогические условия совершенствования организации свободного времени подростков / Герасименко Л. П. Герасименко Л. П. – К., 1996.
6. Детское демократическое движение. Современный скаутизм; ред. В.Н. Дубровский. – М., 1979.
7. Дитячі об'єднання України // Шкільний світ. – 2004. – Червень, № 21–23.
8. Довбищенко В. Скаутинг як молодіжний рух і виховна система / Довбищенко В. // Завуч. – 2001. – № 17–18.
9. Дригалкін В. І. День за днем. Календар – довідник народних і релігійних свят / Дригалкін В. І. – К.: Стилос, 1999.
10. Игры – обучение, тренинг, досуг / В.В.Петрусинский. – М., 1994.
11. Ковальчук Т. І. Соціальна робота у сфері дозвілля / Т. І. Ковальчук // База тестових завдань для підготовки фахівців напряму 0101 «Педагогічна освіта» зі спеціальності 8.010100 «Соціальна педагогіка» (ОКР «Бакалавр»). – К. : ДАКККіМ, 2009. – 32 с.
12. Ковальчук Т. І. Організація студентського самоврядування у Національному університеті біоресурсів і природокористування України / Т. І. Ковальчук, А. Л. Філоненко // Вісник Національної академії оборони України: зб-к наук. праць. – К., 2010. – Вип. 4 (17). – С. 41–46.

13. Ковальчук Т. І. Основи педагогічної дозвіллевої діяльності [навчальний посібник] / Т. І. Ковальчук. – К. : ДАКККіМ, 2010. Ч. І. – 277 с.
14. Ковальчук Т. І. Основи педагогічної дозвіллевої діяльності [навчальний посібник] / Т. І. Ковальчук. – К. : ДАКККіМ, 2010. Ч. ІІ. – 224 с.
15. Ковальчук Т. І. Організація дозвілля студентів: етнопедагогічний підхід / Т. І. Ковальчук, А. О. Муращенко // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Педагогіка. Психологія. Філософія». – К., 2012. – Вип. 175, Ч. 1. – С. 301–310.
16. Ковальчук Т. І. Організаторська робота у сфері дозвілля: Тлумачний словник-довідник соціального педагога / Т. І. Ковальчук, Л. А. Сатановська – К. : НАКККіМ, 2012. – 360 с.
17. Ковальчук Т. І. Патріотичний виховний потенціал педагогіки дозвілля / Т. І. Ковальчук, Н. В. Жданюк // Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького. Серія «Педагогічні та психологічні науки». – Хмельницький, 2012. – № 63. – С. 53–56.
18. Ковальчук Т. І. Педагогіка дозвілля: теорія і практика : [монографія] / Тамара Іванівна Ковальчук; за ред. доц. Т. Ф. Мельничук. К. : НАКККіМ, 2011. – 420 с.
19. Ковальчук Т. І. Термінологічний словник-довідник з дисципліни «Соціальна робота у сфері дозвілля» / Т. І. Ковальчук // Для підготовки фахівців напряму 0101 «Педагогічна освіта» зі спеціальності 8.010100 «Соціальна педагогіка» (ОКР «Бакалавр»). – К. : ДАКККіМ, 2009. – 67 с.
20. Ковальчук Т. І. Формування готовності майбутніх соціальних педагогів до організації роботи у сфері дозвілля : [монографія] / Тамара Іванівна Ковальчук; за ред. доц. Т. Ф. Мельничук. – К. : НАКККіМ, 2012. – Ч. І. – 550 с.
21. Кагапалов В. П. Скауты и скаутизм / Кагапалов В. П., Попова Л. Ю. – Хабаровск : ХГПУ, 2001.
22. Картер Г. Эффективная реклама / Картер Г. – М., 1992.
23. Киселева Т. Г. Основы социально-культурной деятельности / Киселева Т. Г., Красильников Ю. Д. – М., 1995.
24. Киселева Т. Г. Теория досуга за рубежом: курс лекций / Киселева Т. Г. – М., 1992.
25. Клуб и культура общения. – М., 1989.
26. Корсун І. В. Соціалізація старшокласників у сфері вільного часу / Корсун І. В. – Луганськ, 1996.
27. Костина А. В. Эстетика рекламы: учебн. Пособие / Костина А. В. – М.: Вершина, 2003.

- 28.Мардахаев Л. В. Социальная педагогика: учебник / Мардахаев Л. В. – М. : Гардарики, 2003.
- 29.Матвеева Н. П. Святі і свята України: календар церковних свят і народних традицій: Словник-довідник / Матвеева Н. П., 1995.
- 30.Миронюк О. Г. Клуб і дозвілля молоді / Миронюк О. Г. – К. : Мистецтво, 1987.
- 31.Молодь і дозвілля: теорія, методика роботи з підлітками за місцем проживання. – К., 1996.
- 32.Наймушин А. Д. Основы организации рекламы / Наймушин А. Д. – М., 1992.
- 33.Новаторов Б. Е. Подростковый клуб: самодеятельность, творчество, самоопределение / Новаторов Б. Е. – М., 1998.
- 34.Про розвиток юнаківського руху в Україні // Інформаційний збірник Міносвіти України. – 1995. – №18. – С.14–21.
- 35.Скуратівський В.Т. Дідух: свята українського народу / Скуратівський В.Т.– К. : Освіта, 1995.
- 36.Українська минувшина: ілюстративний довідник. – К. : Либідь, 1993.
- 37.Чижиков В. М. Методическое обеспечение культурно-досуговой деятельности / Чижиков В. М. – М., 1991.
- 38.Янц Н. Д. Основы сценарної майстерності соціального педагога: навчальний посібник. / Янц Н. Д. – Переяслав-Хмельницький: ПП «СКД», 2010. – 194 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про соціальні послуги» від 19.04.2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: 08.02.2011: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=966-15> – Загол. з екрану. – Мова укр.;
2. Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоді» від 21 червня 2001 року № 2558-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.search.ligazakon.ua>;
3. Луков В.А. Гуманизм и парадигмы воспитания в глобальном обществе [Электронный ресурс] / Знание. Понимание. Умение. – Режим доступа: [www / URL: http:// www.zpu – journal.ru/gum/prospects//articles/2007lukov_val/2/](http://www.zpu-journal.ru/gum/prospects//articles/2007lukov_val/2/). – [б.д.] – Загл. с экрана.
4. Прохоров Б.Б. Экология человека. Понятийно-терминологический словарь [Электронный ресурс] / Академик. – Режим доступа : [www / URL:http://human_ecology.academic.ru/1487](http://human_ecology.academic.ru/1487) - 2005г. – Загл. с экрана.
5. Скляренко Э.О. Парадигмы воспитания [Электронный ресурс] / ua.ua.info. – Режим доступа: [www/ URL: http://www.ua.ua.info/razvitiye/article-9366-paradigmyi-vospitaniya/](http://www.ua.ua.info). – [б.д.] – Загл. с экрана.

6. Соціальний супровід // Режим доступу:
[http://zakon.lिकासoft.com.ua/component/lica/?href=0&view=text&
base=24&id=22870&menu=22927;](http://zakon.lिकासoft.com.ua/component/lica/?href=0&view=text&base=24&id=22870&menu=22927;)

Тезисний конспект лекцій з дисципліни «Соціальна робота у сфері дозвілля»

Змістовий модуль 1

Теоретичні основи соціальної роботи у сфері дозвілля

Тема лекційного заняття 1.1. Предмет педагогіки дозвілля

Предмет, об'єкт, завдання педагогіки дозвілля. Дозвіллева діяльність як багаторівнева структура (споживання, творчість, екстеріоризація). Методи дослідження педагогіки дозвілля як науки. Зміст, форми організації виховного процесу дозвіллевої діяльності. Емоційні та змістові характеристики предмета дозвіллевої діяльності. Дозвілля як необхідна соціальна необхідність, сукупність видів діяльності. Історія виникнення педагогіки дозвілля як науки. Українські педагоги А. Макаренко, С. Русова, В. Сухомлинський, К. Ушинський, Я. Чепіга про важливість організації дозвілля.

Тема лекційного заняття 1.2. Ретроспектива організації дозвілля

Витоки діяльності у сфері дозвілля (українська міфологія, свята, обрядовість, вечорниці, ритуали, церемонії, карнавали тощо). Організації дозвілля молоді і підлітків в інших країнах. Перша англійська організація для проведення дозвілля. Літні табори в США в 60-х роках XIX ст.. Клубний рух. Скаутський рух. Генеза вітчизняної школи дозвілля.

Тема лекційного заняття 1.3. Основні принципи педагогіки дозвілля

Принципи педагогіки дозвілля як найзагальніші наукові положення. Характеристика провідних принципів педагогіки дозвілля – принципу інтересу, принципу єдності рекреації та пізнання, принципу спільності діяльності, КТС, компенсації, адаптивності тощо. Інтерес, як домінуючий мотив дозвіллевої діяльності. Виховний потенціал пізнавального, активного дозвілля. Сутність і психологічне призначення відпочинку. Тезаурус особистості.

Тема лекційного заняття 1.4. Провідні чинники, що визначають характер потреб людини у сфері дозвілля

Свобода, що створюється дозвіллям, як можливість особистісного вибору.

Найістотніші чинники, що впливають на зорієнтованість людини у свій вільний час (вік, соціальний стан, національні традиції). Національні традиції впливу на характер, зміст і форми дозвіллевої діяльності.

Тема лекційного заняття 1.5. Соціальна інфраструктура дозвілля

Парк як соціальний інститут. Інфраструктура туризму. Музеї і бібліотеки як складові об'єкти соціальної інфраструктури. Спортивні комплекси як об'єкти активного відпочинку. Дозвіллево-спортивна діяльність. Просвітницька, культурно-мистецька діяльність. Туристично-дозвіллева діяльність. Релігійно-духовна діяльність. Структура клубних закладів. Клубна діяльність. Світова інфраструктура дозвілля.

Тема лекційного заняття 1.6. Світова інфраструктура дозвілля

Інфраструктура туризму за кордоном. Музеї і бібліотеки як складові об'єкти світової соціальної інфраструктури. Дозвіллево-спортивна діяльність. Просвітницька, культурно-мистецька діяльність. Релігійно-духовна діяльність. Структура клубних закладів за кордоном. Клубна діяльність у світі.

Змістовий модуль 2.

Методика організації соціальної роботи у сфері дозвілля

Тема лекційного заняття 2.1. Основи сценарної роботи

Сценарій як основа організації драматургії масової дозвіллевої діяльності. Етапи розробки сценарію. Специфіка сценарію масового заходу. Основні вимоги до його розробки. Сутність постановочного плану. Оформлення монтажного листа. Блоки сценарію – ведучі, завдання, конкурси.

Тема лекційного заняття 2.2. Функції соціального педагога як організатора дозвілля

Функції соціального педагога як організатора дозвілля. Вибірковість програми організації дозвілля. Творчі ідеї у сфері дозвілля. Функція планування дозвілля. Моделювання соціально-культурної діяльності. Функції організації і координації. Мотивація як суттєва частина дозвіллевої розвиваючої діяльності. Завершальна – контрольна функція.

Тема лекційного заняття 2.3. Форми організації роботи у сфері дозвілля

Форми організації роботи у сфері дозвілля (лекції, зустрічі з цікавими особистостями (поетами, письменниками, акторами, музикантами, співаками, громадськими діячами), виставки, літературно-музичні композиції, вечори-зустрічі з випускниками, усні журнали, диспути, дебати, дискусії, конкурси, вікторини, бесіди тощо). Методика їх проведення. Виховний потенціал форм організації роботи у сфері дозвілля. Організація і проведення лекції. Процес проведення зустрічі. Підходи до організації виставки (визначення теми, освітнього і виховного завдань, розробка тематичного плану і експозиційного планів, створення ескізного проекту, добір експонатів, проектування виставочних стендів). Усний журнал як форма масової освітньої роботи. Методика організації диспуту.

Тема лекційного заняття 2.4. Методика організації групової дозвілльєвої діяльності.

Етапи методики педагогічної організації групової дозвілльєвої діяльності. Організація дозвілльєвої діяльності на базі соціального інституту. Умови залучення позаклубних об'єднань у сфері діяльності соціального інституту (навчальний заклад, установа, підприємство тощо). Організація зустрічей з цікавими людьми. Процес проведення зустрічей. Створення педагогічної ситуації стимулу для участі в дозвілльєвій діяльності. Діагностика стадії розвитку об'єднання.

Тема лекційного заняття 2.5. Організація дозвілля підлітків

Особливості підліткового віку, моральні уявлення і орієнтації сучасних підлітків. Вплив на організацію дозвілльєвої діяльності підлітків. Основні чинники, урегулювання яких дозволяє педагогічно організувати дозвілльєву діяльність підлітків. Скаутський рух. Скаутський закон. Фактори привабливості у скаутському русі. Асоціації Дівчат-Гайдів. Скаутінг і Гайдінг як можливі варіанти організації дозвілля підлітків. Зовнішні елементи формалізації об'єднання.

Тема лекційного заняття 2.6. Методика організації масової дозвілльєвої діяльності

Поняття масової дозвілльєвої діяльності. Святкова ситуація як основний інструмент процесу організації масового дозвілля. Підготовчі засоби до свята. Свята. Карнавали. Концерти. Шоу-технології. Формування оптимальної

кількості учасників. Методика організації розважальної форми дозвілля. Методика організації масової дозвіллевої діяльності з елементами творчих змагань. Реклама як основний інструмент організації дозвілля та канал передачі інформації. Плакати оголошення, афіша, оголошення, композиційні рішення їх конструювання. Основні чинники створення рекламного оголошення. Вимоги до змісту та графіки рекламного оголошення.

Тема лекційного заняття 2.7. Організація родинного дозвілля

Культура родинного дозвілля. Батьківські збори як школа педагогіки дозвілля. Виховний потенціал родинного дозвілля. Родинне дозвілля народів світу. Основні родинні традиції. Родинні релігійні свята й обряди.

Тема лекційного заняття 2.8. Ігрові технології у структурі дозвілля

Гра як форма дозвіллевої діяльності. Класифікація ігор. Вимоги до правил ігор. Методика проведення ігри вікторинного типу. Методика проведення ігрових шоу. Азартні ігри. Методика проведення рольових ігор. Методика проведення змагальних ігор. Методика проведення народних музичних ігор. Вимоги до проведення ігор у різних вікових категоріях дітей.

Тема лекційного заняття 2.9. Релігійні свята й обряди у структурі дозвілля

Головні загальнохристиянські свята. Особливості проведення Різдвяних свят в Україні. Новий рік, народні звичаї, обрядові елементи. Великодні свята в Україні. Писанкарство. Організація релігійних свят «Івана Купала», «Зелених свят» та «Масляної». Українські традиції, звичаї та обряди. Загальні підходи при організації та проведенні релігійних християнських свят.